

Nezaměstnanost, aneb chybí lidé

 svobodny-svet.cz/nezamestnanost-aneb-chybi-lide

30. května 2023

PL/MARKÉTA ŠICHTAŘOVÁ

Na to, jak velkým ekonomickým zpomalením procházíme, máme až bizarně nízkou míru nezaměstnanosti. „Státní sektor ovšem již nasál tak ohromné množství zaměstnanců, že ti soukromému sektoru nyní dramaticky chybí. Pokud firma potřebuje nového zaměstnance, může jediné přeplatit konkurenci,“ zdůvodňuje Markéta Šichtařová, proč růst mezd zůstane inflačním faktorem. Tím však zůstane i evropská „zelená politika“, která bude dlouhodobě zdražovat energie.

Statisticy v Německu původně uváděli, že tamní růst ekonomiky v 1. čtvrtletí stagnoval. Podle zpřesněných údajů se hrubý domácí produkt u našich západních sousedů ve srovnání s předchozím kvartálem snížil o 0,3 %. Protože v loňském 4. čtvrtletí ekonomika klesla o 0,5 %, propadla se tedy letos do recese. Je to v tomto případě něco víc než jen statistický údaj? Popravdě, nemám zprávy tohoto typu ráda – falešně odvádějí pozornost od podstaty. Jestli ekonomika o desetinku procenta klesá, nebo stagnuje, je v zásadě jedno, nikdo na vlastní kůži – a peněženku či bankovní účet – nedokáže pocítit rozdíl. Navíc jde o

popis minulosti, nikoliv současnosti a už vůbec ne budoucnosti. Přesto jsou tato čísla důvodem buď k mediální panice, když se ekonomika statisticky ocitne v recesi, anebo k oslavě, když se z ní dostane. A přitom tento rozdíl je pod hranicí statistické chyby.

Člen bankovní rady ČNB Tomáš Holub, který opakovaně na rozdíl od většiny kolegů hlasuje pro zvýšení základní úrokové sazby, ve své zveřejněné prezentaci varuje před mzdově-inflační spirálou. Ta je významným proinflačním rizikem a její vznik by znamenal, že zkrocení inflace si vyžádá delší čas a napáchá větší ekonomické a sociální škody, než se očekávalo. Protože se dá předpokládat, že stát v duchu Fialova konsolidačního balíčku bude na svých zaměstnancích šetřit, je mzdově-inflační spirála jen hodně teoretická, a tedy silně nepravděpodobná možnost?

Kdepak – není to žádná teorie. Začnu od konce. V minulých měsících jsme procházeli obdobím, kdy státním zaměstnancům rostly příjmy rychleji než zaměstnancům v soukromém sektoru. Nebylo by proto nic divného, kdyby se to nyní otočilo a kdyby se tahounem inflace stal zase druhý z obou sektorů.

Podstatnější je ale toto: Na to, jak velkým ekonomickým zpomalením procházíme, máme až bizarně nízkou míru nezaměstnanosti. Kdybychom měli nezaměstnanost kolem třeba 8 %, nebylo by to nic překvapivého. Státní sektor ovšem již nasál tak ohromné množství zaměstnanců, že ti soukromému sektoru nyní dramaticky chybí. Už jen to, jak příchozí Ukrajince soukromý sektor nasákl jak vyprahlá houba, jen to zasyčelo, a pořád jich není dost. A to je právě ten problém; pokud firma potřebuje nového zaměstnance, v podstatě může jedině přeplatit konkurenci. A tím je dáno, že růst mezd zůstane inflačním faktorem.

A navíc, nebude jediným inflačním faktorem. Připomínám, že stále je tu evropská „zelená politika“, která bude dlouhodobě zdražovat energie. Ačkoliv nyní cena energií klesá, stále situace není z

dlouhodobého pohledu pořešená. Takže i toto zůstane dlouhodobým inflačním faktorem.

Lze při pohledu na to, že české banky mají za rok 2022 historicky rekordní zisky – poprvé v historii přes 100 miliard korun – dát dodatečně za pravdu Fialově vládě, která se loni rozhodla zatížit šestici největších českých bank daní z mimořádných zisků?

Jistě jste zaznamenali, že ta daň počítala původně s výnosem kolem 100 miliard korun – ale v realitě nejspíš podle posledních údajů vynese cca 50 až 60 miliard. Tím je řečeno vše. Zase se to nepovedlo. Jako nikdy, když má stát rádoby dobré úmysly.

Pokud totiž někdo má zisky jednorázově, jako třeba v tomto případě banky, nic to neříká o tom, že je bude mít i v dalším roce – ostatně také se v tomto případě mluví o dani z „neočekávaných“ zisků. A hlavně to nic neříká o tom, s jakými riziky jsou tyto zisky spojené. Není moc chytré zdanit nadměrně banky v roce, ve kterém proběhla bankovní krize.

Do začátku června potřebovala vláda USA navýšit stávající dluhový strop, protože jinak Spojeným státům hrozila platební neschopnost. Republikáni a demokraté o odvrácení možných problémů ve vztahu k financování v posledních měsících intenzivně vyjednávali a dohodli se až dnes nad ránem středoevropského času. I jen krátké překročení dluhového stropu by přitom mohlo vést k prudkému nárůstu úrokových sazeb nebo k masivnímu propadu cen akcií. O čem vypovídá skutečnost, že od roku 1960 američtí zákonodárci navýšili či pozměnili dluhový strop už 78krát?

Zvyšování dluhového stropu bylo v minulosti zpravidla rutinní záležitostí. Například jen za vlády prezidenta Donalda Trumpa byl zrušen třikrát. Jenomže v posledních letech se stále více stává předmětem politických sporů mezi republikány a demokraty, kteří

mají rozdílné názory na rozpočtovou politiku a na výdajové balíčky. Zdaleka nejde „jen“ o odlišný pohled na provozní finanční záležitosti. V jádru sporu je fundamentálně odlišný filozofický pohled na směřování americké politiky a ekonomiky.

Republikáni si totiž uvědomují, že rostoucí zadlužování USA v konečném důsledku zvětšuje státní sektor na úkor soukromého, neboli znamená plíživý odklon od tržní ekonomiky směrem k ekonomice státní a socialistické. (Ostatně v USA v tomto ohledu jde o stejný jev, před jakým dlouhodobě varuji v Evropě.) Z tohoto pohledu někteří tvrdší republikáni mohou boj proti zvyšování stropu vnímat i jako boj za záchranu tržní ekonomiky, což je tak zásadní téma, že i kalamita v případě nezvýšení stropu je přijatelnou platbou.

V mnohém to připomíná i oprávněnou aktuální kritiku proti konsolidačnímu balíčku v Česku. Republikáni totiž tvrdí, že zvýšení dluhového stropu není nezbytné pro splacení existujících závazků, ale pouze pro financování nových výdajů. Analogicky jako já tvrdím, že konsolidační balíček hlavně zvyšuje daně, ale šetří minimálně, přičemž problém není v příjmech rozpočtu, ale v jeho výdajích.

Česko má přestat používat jako identifikátor rodná čísla, ta nebudou uváděna ani v nově vydávaných občanských průkazech. Důvodem je zneužitelnost, protože rodné číslo v sobě nese zásadní informace, vedle dne a roku narození i pohlaví. Ovšem celkové náklady na tzv. „bezvýznamovou identifikaci“ vyjdou na 56,4 miliardy korun. A ze soukromého sektoru zní, že ho náklady na zavedení systému bezvýznamových směrových identifikátorů významně zatíží. Jsou zmíněné desítky miliard korun adekvátní cenou za to, že se sníží riziko, ale údajně se nezabrání možnému zneužití identity?

Za mě to adekvátní není. Také jsem soukromý sektor, také jsem podnikatel – a také to pro mě bude znamenat hned v několika oblastech zvýšené náklady, ale užitek toho kroku moc nevidím.

Aneb, přinese mi to zátěž, ale žádný užitek. Tak by žádné vládní rozhodnutí vypadat nemělo. Vyčíslený užitek by měl vždy jednoznačně převážit nad náklady.

„Když se někdo přestěhuje z Prahy ven, tak si to má rozmyslet se vším všudy. Lidé chtějí dům se zahradou, ale už nepřemýšlejí o kvalitě školství. To si mají rozmyslet. A ne čerpat jen bonusy, mít kvalitní bydlení se zahradou, ale i kvalitní školu v Praze 6,“ obhajoval poslanec STAN a bývalý místostarosta Prahy 6 pro školství Jan Lacina záměr ministerstva školství skoncovat s tzv. školní turistikou. Tedy s praxí, kdy rodiče, aby jejich dítě mohlo navštěvovat školu podle vlastního uvážení a výběru, mění účelově adresu trvalého bydliště. Co plánu resortu MŠMT, že by napříště měly všechny děti navštěvovat pouze takovou školu, kterou mají od svého bydliště nejbližší, říkáte?

Nalijme si čistého vína: Když stát státní mocí vynucuje nějakou činnost – tedy v tomto případě povinnou školní docházku –, musí také naplnění této vynucované povinnosti zajistit. Tedy zabezpečit, aby všude byly školy dostupné.

Anebo to můžeme obrátit. Nechť stát povolí vznik soukromých škol a nebrání získávání akreditací jako dnes. A soukromé školy budou vznikat podle poptávky po nich – a zase bude po problému.

Tedy pokud stát vynucuje povinnost, musí se postarat o možnosti naplnění této povinnosti – anebo naopak nechat vše na trhu. Bud' – anebo. Ale není možné, aby stát něco vynucoval, a současně by lidem znemožňoval se vzdělávat!

| PL

■ ■ ■ ■ ■ (16 votes, average: 4,88 out of 5)

>> Podpora

Svobodný svět nabízí všechny články zdarma. Náš provoz se však neobejde bez nezbytné finanční podpory na provoz. Pokud se Vám Svobodný svět líbí, budeme vděčni za Vaši pravidelnou pomoc. Děkujeme!

Číslo účtu: 4221012329 / 0800

>> **Pravidla diskuze**

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím [pravidla diskuze](#).

>> **Jak poslat článek?**

Chcete-li také přispět svým článkem, zašlete jej na e-mail: redakce (zavináč) svobodny-svet.cz. Pravidla jsou uvedena [zde](#).

